NAZISME I VALDRES

■ Valdresmuseene har mottatt 800.000 kroner i støtte fra Norsk kulturråd for å se på sammenhengen mellom folkemusikk og nazisme under krigen. Under 2. verdenskrig fikk folkekulturen en politisk side, da okkupasjonsmaktene gjorde det til middel for propagandaen sin. Noe som har vert sterkt underkommunisert, skriver museet. Utstillingen *Folkemusikk og nazisme* åpner etter planen i juni 2012. **Vårt Land**

I MORGEN KAN DU...

... ta turen til i Kilden teater- og konserthus hvor Kristiansand Symfoniorkesters solohornist **Simon Breyer** og den anerkjente tyske pianisten **Torsten Lindner** byr på musikkopplevelser for kvelden. Sammen presenterer de et vidtspennende utvalg av musikk for horn og piano komponert av **Beethoven**, **Barboteu**, **Rzewski**, **Hindemith** og **Strauss**. Besøket kan bli en spesiell opplevelse allerede før du går inn i salen. Ved siden av scenekunst, satser Kilden spesielt på visuell kunst som tilleggsopplevelser i de publikumstilgjengelige områdene. KJERSTI JUUL

2. trinn på Nordby skole i Ås hadde sin forestilling for foreldre og resten av skolen i forrige uke. Forestillingen er et resultat av det første norske Kreativ Partnerskap-prosjektet. Foto: Hilmar Sævarsson

ommune

«Det må gjennomsyre hele undervisningen»

Morten Gran

gogikk fra 80- og 90-tallet, før testene kom i høysetet. For eksempel brukes paktisk arbeid til å stimulere til ferdigheter i teoretiske fag. Som når formingsfag brukes i mattetimen.

– Men dette vil ikke få noen effekt på de vanlige skolefagene dersom det bare blir et drypp. Det må gjennomsyre hele undervisningen, sier han.

Gleden i sentrum. Martens stil er inspirert av gateteater, av middelalderens gjøglere og av commedia dell´arte. Hun bruker akrobatiske øvelser, trommer og sigøynermusikk. Barna får selv være med å synge og spille.

– For meg står alltid gleden skal i sentrum. Det dreier seg ikke om å vise seg frem, ikke om å være «flink». Målet med forestillingen er å gjøre andre glade. Det skjønner barn med en gang.

Martens passer alltid på særlig å involvere de barna som ikke stikker seg frem.

– De barna som ellers er stille i klasserommet, er ofte de som blir ivrigst. Endelig er det noen som ser dem.

SKRIK ER SOLGT

Skrik-salget er det samme som elitefotball. Det er noen i toppen som leker seg med penger.

Alle våre skrik

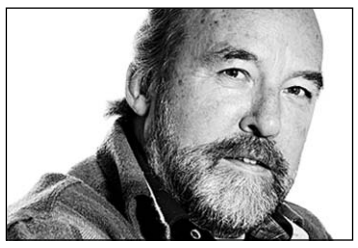

KOMMENTAR
Olav Egil Aune

Munchs *Skrik* er solgt for 687 millioner kroner. Ingen har betalt mer for et bilde på auksjon før. Så hva er det? – hysteri, noen som liker spenning og heller er med i et rotterace av budrunder enn å kjøre fort på en bilbane, eller en oppriktig og inderlig interesse for kunst? Ingen vet. For ingen vet hvem som har kjøpt det.

Det er naturlig at ingen vet. Den enkleste grunnen er at da vil alle vite – tyvene også – hvor bildet er.

Tjener ikke. Kunst er den beste investeringen du kan gjøre akkurat nå, sier pengetrendforskere titt og ofte. Det skal tas med en klype salt, det må i hvert fall utdypes. For det er ikke mitt eller ditt lille kunstkjøp som gir avkastninger. Skulle vi med stolthet finne på å ville selge vårt 2000-kronerbilde igjen og tro at pengene singler inn, er det nok ikke slik. Det er sannsynlig med tap. For på et hvert kjøp i galleri – stort eller lite – legger galleristen på en solid provisjon (20 til 40 prosent). De får du neppe igjen. For den gjengse prisen er det den var før provisjonen.

Skrus i været. Det pengeforskerne snakker om er bilder i hundre tusen eller hundreder av tusenklassen – Jakob Weidemann, Johs. Rian, norske gullaldermalere, Bjarne Melgård, Odd Nerdrum, J. C. Dahl og Thomas Fearnley. Det er verdipapirer. Etterspørselen er så stor og økende at mange er villige til å gi mye, slik stiger prisene. Markedskapitalismen rår, der som andre steder. Markedet bestemmer prisen, og på den banen «flyter» bildene mellom en som har mange penger og en annen som har mange penger. Det gis litt mer for hver runde, og prisene stiger. Helt på toppen – når vi snakker Munch, Monet, Picasso og Chagall – snakkes det om at de aller rikeste «bytter» bilder, for hver nye bytterunde stiger prisen. Den skrus opp og opp og opp. I den divisjonen – som i fotball – setter, med andre ord, kjøper og selger standard for sin egen formue.

Dette er ikke noe å forarges over. Slik er det bare. Og vi hadde ikke hatt penger til å være med på rundene, åkke som.

Støyer. Munchs *Skrik* støyer så det kjennes. Også barn ser at skjer noe spesielt. Vi kastes inn i en turbulens, hvor sinnet raser febrilsk mellom mening og meningsløshet. Andy Warhol – popkunstens ikon – har også laget *Skrik*, et overflateskrik, nærmest, hvor Munch er «kopiert» for mangfoldiggjøring. Warhol på sitt vis. Der Munch maler dyp på dyp og lag på lag både av kjærlighet og død, er Warhols overflatekunst for gedigent overfladisk til å avdekke den skyggeverden som normalt forbindes med dyp. Hans overflater har skygger i seg. Akkurat som Munchs dyp har lys i seg. Warhol orker ikke å se smerten og døyver den, Munch tar den helt inn.

Banalisering. Når kunstsamler Petter Olsen står på fjernsynet og sier at *Skrik* er et skrik mot forurensing og vår tids elendighet, er det en banalisering av ur–skriket, vårt indre og uhåndterlige skrik om «hvorfor» – hvorfor er vi her? hva er meningen? hvem redder oss? Han har eid *Skrik*. Men han eier ikke tolkningen av det. Sett fra de innerste og mest kaotiske øyeblikkene i mennesket, kan naturen rundt oss se slik ut. Det kalles angst, en diffus følelse, som alle på et eller annet nivå kjenner seg igjen i. Derfor kjenner alle *Skrik* (som sitt eget) langt inne i seg selv et sted. Mellom alle soldagene. Petter Olsen skyver det ut av mennesket og gjør det til noe «utenfor», noe vi kan døyve ved å tenke at vi kan gjøre ting annerledes. Slik er ikke Munchs skrik.

Skrik er solgt etter en kjapp budrunde på 12 minutter. Et bilde som mer enn noe sier at livet skal leves, ikke døyves.

Olav Egil Aune
kulturredaktør
olav.egil.aune@vl.no

Der Munch maler dyp på dyp og lag på lag både av kjærlighet og død, er Warhols overflatekunst for gedigent overfladisk til å avdekke den skyggeverden som normalt forbindes med dyp.

LES MER

• **Side 28**
Interessen for norske kunstklassikere stiger.